



## ***GODIŠNJI IZVJEŠTAJ***

**CENTAR ZA ŽENE ŽRTVE RATA - ROSA**

**2017.**

## UVOD

Centar za žene žrtve rata - ROSA (Centar ROSA) osnovan 1992. godine s ciljem pružanja podrške i pomoći ženama žrtvama ratnog i ostalih oblika nasilja.

Ciljevi Centra ROSA su ostvarenje prava žena na život bez nasilja, izgradnja mira i suočavanje s prošlošću uključivanjem rodne dimenzije, unaprijeđenje zakona i politika i njihove provedbe u području ženskih ljudskih prava, povećanje utjecaja civilnog društva i feminističkog pokreta na društvene promjene.

Djelatnost Centra ROSA je pomoć i podrška ženama koje su preživjele različite oblike rodno utemeljenog nasilja (prostituciju, silovanje, ratno silovanje i druge oblike ratnog nasilja, trgovanje ženama i djevojkama u svrhu seksualnog iskorištavanja), ženske mirovne politike/rodna dimenzija tranzicijske pravde: rad na razvijanju antimilitarističke, antiautoritarne, nenasilne kulture i održivog mira putem sudjelovanja u organiziranju ženskih sudova i tribunalova, poticanju rada komisija za utvrđivanje istine o ratnim zločinima, zagovaranje za unaprijeđenje ženskih prava i položaja žena i djevojčica u društvu, na razini države i međunarodno, osnaživanje feminističkog pokreta i civilnog društva.

Centar ROSA upisan je u registar Ministarstva pravosuđa i uprave 1993., Ministarstva uprave 1997. i Gradskog ureda za opću upravu 2002. godine.

Više informacija o aktivnostima Centra ROSA mogu se pronaći na sljedećim internetskim stranicama:

Centar za žene žrtve rata – ROSA

URL: <http://www.czrrz.hr/>

Ženska memorija

URL: <http://www.women-war-memory.org/index.php/hr/>

Potpisujem Konvenciju protiv nasilja prema ženama

URL: <http://www.potpisujem.org/>

Upholding Rights! Early Legal Intervention/Ostvarimo prava! Rana pravna intervencija

<http://www.earlylegalintervention.eu/>

Lila Zajednica

URL: <http://www.lilazajednica.com.hr/>

Ženska Mreža Hrvatske

URL: <http://www.zenska-mreza.hr/>

PETRA Mreža nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja

URL: <http://www.petra-nvo.net/>

**Facebook stranice:**

I Sign Campaign (@ISignCampaign)

SOS linija za žrtve trgovanja ljudima (@SosZaZrtveTrgovanjaLjudima)

**YouTube:**

I Sign Campaign

## **AKTIVNOSTI CENTRA ZA ŽENE ŽRTVE RATA - ROSA**

### **1. POMOĆ I PODRŠKA ŽENAMA KOJE SU PREŽIVJELE RAZLIČITE OBLIKE RODNO UTEMELJENOG NASILJA (prostituciju, silovanje, ratno silovanje i druge oblike ratnog nasilja, trgovanje ženama i djevojkama u svrhu seksualnog iskoriščavanja)**

Osnovni ciljevi programa su: ostvarenje prava žena na život bez nasilja, prevencija rodno utemeljenog nasilja i diskriminacije (prostitucije, silovanja, ratnog silovanja, trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskoriščavanja), poboljšanje socijalne uključenosti i položaja žena koje su preživjele različite oblike rodno utemeljenog nasilja.

Tijekom 2017. godine bile smo usmjerene na ostvarenje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

1. Održanje kontinuiteta preventivnog djelovanja.
2. Osiguranje kontinuiteta pružanja pomoći i podrške ženama koje su preživjele različite oblike rodno utemeljenog nasilja i kontinuirano unaprijeđivanje rada.
2. Unaprijeđenje međusektorske i sektorske suradnje u području pružanja pomoći i podrške ženama.

**1. SOS linija za žrtve trgovanja ljudima 0800 77 99** na kojoj smo u 2017. godini zaprimile 309 poziva vezano uz problematiku trgovanja ljudima, kao i drugih oblika nasilja protiv žena. Od toga je MUP-u na provjeru poslano 8 prijava. SOS osigurava savjetovanje, podršku i informiranje. Pored ove besplatne linije klijentice su koristile i druge mogućnosti telefonske komunikacije – mobitele savjetodavki i fiksne linije organizacije obzirom da SOS linija radi od 10 do 18 sati. Statistika poziva se mjesечно šalje Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a prijave MUP-u odmah po dojavi.

Najveći broj poziva odnosio se na pozive građana i građanki vezane uz informacije o trgovaju ljudima, posebice ženama u svrhu seksualnog iskoriščavanja. Liniju zovu i klijentice koje su već duže vrijeme u programu podrške u svrhu rješavanja njihovih aktualnih problema (kazneni postupci, oporavak od traumatskog iskustva, korištenje institucija sustava i problemi u vezi toga, smještaj, školovanje, zapošljavanje, potrebna finansijska pomoć i sl.).

U 2017. godini je održavana i nadopunjavana facebook stranica SOS telefona za žrtve trgovanja ljudima <http://www.facebook.com/SosZaZrtveTrgovanjaLjudima> koja ima za cilj doprinijeti povećanju identifikacije i podrške ženama koje su preživjele trgovanje ljudima, te osigurati informacije o problemu u svrhu prevencije. Stranica ima preko 2.800 pratitelja/ica.

### **Djelovanje u okviru Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ženama i Mobilnog tima, multisektorski rad na identificiranim slučajevima trgovanja ljudima:**

Slučajevi trgovanja ljudima raspravljeni su se na mjesечnim sastancima Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Operativni tim se ove godine sastao u sljedećim terminima: 27. siječnja, 02. veljače, 15. veljače, 21. ožujka, 18. travnja, 29. svibnja, 12. srpnja, 07. rujna, 25. listopada i 15. prosinca 2017. Operativni tim je sastavljen od predstavnika i predstavnica institucija i organizacija civilnog društva: Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva zdravstva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, USKOK-a, DORH-a, Crvenog križa, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog novinarskog društva, Centra ROSA i Centra za nestalu i zlostavljanu djecu. Ured Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina koordinira rad tima. Na sastancima Operativnog tima raspravlja se o svakom pojedinačnom slučaju klijentica koje su preživjele trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskoriščavanja i prostitucije te se multisektorskim povezivanjem pronalaže konkretna rješenja. Sudjelovale smo u radu Mobilnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima koji djeluje prema Protokolu za identifikaciju, pomoći i zaštitu žrtava trgovanja ljudima koji propisuje da policija kod identifikacije žrtve u inicijalni razgovor sa potencijalnom žrtvom treba uključiti i predstavnici civilnog društva koja će pomoći u

procjeni radi li se o žrtvi i onda u razgovoru s njom predočiti joj kakvu vrstu pomoći i podrške može dobiti. Mobilni timovi imaju ulogu trenutačne i interventne pomoći žrtvi trgovanja kad ju je potrebno zbrinuti i pomoći joj u obavljanju liječničkih pregleda i sličnog. Mobilni timovi na teren izlaze po potrebi i u stalnoj su pripravnosti. Naše dvije članice su dio Mobilnog tima koji djeluje na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

## **2. Psiho-socijalna i pravna pomoć i podrška**

Savjetovanje i organiziranje podrške, pravno zastupanje na sudu i savjetovanje, kao i pomoć u realizaciji prava pri institucijama provodile smo za žrtve trgovanja ljudima, prostitucije, silovanja, ratnog nasilja i ratnog silovanja, izbjeglištva i štetnih tradicijskih praksi. Savjetovanje se odvijalo telefonski i osobno, dolaskom u savjetovalište, kako bi bile što dostupnije klijenticama od kojih su neke i izvan Hrvatske (budući da SOS linija ima broj koji je dostupan samo za pozive iz Hrvatske). Dio savjetovanja se obavio i putem e-maila.

Osobno savjetovanje, pravno savjetovanje i pravno zastupanje pružale su: dvije voditeljice slučajeva, psihologinje, odvjetnice te psihijatrica. Voditeljice slučajeva su bile na raspolaganju svaki dan, tokom cijelog dana, uključivši vikend te dežurne na mobitelima u slučaju kriznih intervencija. Psihološko savjetovanje u savjetovalištu na raspolaganju je klijenticama utorkom u popodnevnim satima te prema dogovoru s obzirom na mogućnosti klijentica te grupe samopomoći koje se održavaju vikendom u uredu Centra ROSA kao bi se prilagodile potrebama žena izvan Zagreba. Pravno savjetovanje u savjetovalištu na raspolaganju je klijenticama ponedjeljkom i srijedom od 15:00-17:00 sati. Zastupanje na sudu i prethodna priprema klijentica odvijala se prema rasporedu rasprava na sudu. Na sudovima su odvjetnice/i zastupale/i klijentice u kaznenim postupcima protiv počinitelja kazenih djela trgovanja ljudima, silovanja, podvođenja, silovanja u ratu te u predmetima kazenih dijela klijentica.

Kroz aktivnosti rada Savjetovališta koje uključuje besplatnu pravnu, psihološku, psihijatrijsku i savjetodavnu pomoć za žene, vođenje SOS linije te terapijski grupni rad osigurale smo kontinuitet pružanja pomoći i podrške ženama koje su preživjele različite oblike rodno uteviljenog nasilja. Sudjelovanjem na međusektorskim sastancima Operativnog i Mobilnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima unaprijedile smo međusektorskiju suradnju u području pružanja pomoći i podrške ženama na kojima smo rješavale i specifične probleme naših klijentica žrtava trgovanja ljudima. Putem dviju Facebook stranica (SOS linija za žrtve trgovanja ljudima i Lila zajednica (za žrtve silovanja i ratnog silovanja), internetskih stranica, letaka, publikacija i radio jinglova informirale smo žene o njihovim pravima i mogućnostima dobivanja pomoći i podrške u našoj organizaciji što je rezultiralo većim brojem žena koje su nam se obratile za pomoć u 2017. godini.

Pružena psiho-socijalna pomoć i podrška ženama putem Savjetovališta za žene koje su dobile različite oblike pomoći koje im pružaju psihologinje i savjetodavke putem individualnog savjetovanja i grupa podrške. U 2017. godini pružile smo pomoći i podršku za 73 žene i djevojčice. Za žene koje su nam se obraćale za pomoći i podršku posredovale smo kod različitih državnih institucija u svrhu ostvarivanje njihovih prava. Psihologinje su s klijenticama radile terapijski s ciljem prevladavanja trauma. Radi se o duboko traumatiziranim ženama koje su preživjele situacije trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, silovanja, ratnog nasilja uključivši ratno silovanje, pri čemu su bile izložene prijetnjama za vlastiti ili život bliskih osoba, ucjenama, dugotrajnim teškim oblicima fizičkog nasilja, mučenja i silovanja, zastrašivanju, ozlijedivanju, prisiljavanju na konzumaciju alkohola i droge. U mnogim slučajevima žene nisu svojoj bližoj okolini govorile o traumatičnim iskustvima koje su preživjele i nikad nisu prije potražile pomoći. Savjetodavke s klijenticama rade na rješavanju problema u procesu ponovnog uspostavljanja kontrole nad vlastitim životom, zapošljavanja, rješavanja različitih vrsta problema proisteklih iz situacije nasilja (npr. kod trgovanja ljudima često se javlja i prisila na kaznenena djela, dugovanja, kredite i sl.) administrativnih i drugih pitanja u odnosu na institucije, (do)školovanja, ostvarenja socijalnih prava i ostalo. Žene koje su preživjele ratno silovanje nakon dvadeset godina po

prvi put su progovorile o svojim iskustvima, te je ovo prva specijalizirana pomoć koju su uopće ikad dobile. One dolaze iz različitih dijelova Hrvatske, malih sredina gdje ne žele da se zna da su bile silovane, često niti najbliži članovi obitelji to ne znaju. Posljedice preživljenih iskustava ostavile su dubok trag na njihovo psihičko i fizičko zdravlje. Mnoge žene pate od poremećaja spavanja, tjeskobe, kroničnih bolesti i drugih problema. Terapijski rad je stoga izuzetno važan za njihovo osnovno funkcioniranje u društvu i njihovim obiteljima. Zbog opsega traumatičnog iskustva i dubine posljedica na žene radi se o dugotrajnim procesima oporavka. Psihijatrijska podrška organizirala se je u slučajevima kad su psihologinje ili savjetodavke ocijenile da je klijenticama potrebna stručna psihijatrijska pomoć jer su problemi u funkcioniranju osobe zahtjevniji a daljnja terapija se je organizirala i provodila prema procijeni psihijatrice. Organizirale smo terapijski odmor i radionice za naše klijentice u Kući SEKA na otoku Braču u srpnju i kolovozu.

Centar ROSA sudjelovalo je u organizaciji terapijske grupe za žene koje su preživjele ratno nasilje. Terapijska grupa podrške održana je u 30.09.2017. u Ljubljani u suradnji s organizacijom Izbrisnih i Socijalnim centrom "Rog" pod vodstvom naše stalne suradnice psihologinje Marijane Senjak. Terapijska grupa također je imala cilj i prijenos iskustva rada sa ženama koje su preživjele rat, aktivistkinjama koje rade sa ženama izbjeglicama te sa ženama Izbrisanih. Organizaciju rada u Ljubljani vodila je Jelka Zorn, prof. Fakulteta za socijalni rad u Ljubljani.



U 2017. nastavile smo rad na pružanju psihološke i pravne podrške izbjeglicama iz Sirije, Iraka, Afganistana i Libije koje su u Hrvatsku došle u velikom izbjegličkom valu ili su vraćene u Hrvatsku iz Njemačke, Austrije i Švicarske po Dablimskom sporazumu. Psihologinja u savjetovalištu provodi grupni terapijski rad sa ženama smještenima u Prihvatalištu za azilnate „Porin“ i onima koje su ostvarile individualni smještaj. Uz žene organiziran je i dolazak njihove djece, ukoliko nisu u mogućnosti drugačije organizirati njihovo čuvanje. Grupe podrške sa ženama izbjeglicama organizirane su i okupljale su se 4 puta u studenom i prosincu 2017. u prostorijama Centra ROSA. U radu grupe podrške sudjeluju uz voditeljicu psihologinju još tri osobe: zaposlenica Centra ROSA, stručna prevoditeljica, te psihologinja vanjska suradnica koja prati rad grupe. Naša odvjetnica također je angažirana u pružanju pravne pomoći izbjeglicama i tražiteljicama azila u ostvarenju njihovih prava. Osim toga sudjelovale smo kao zainteresirana javnost na sudskim ročištima u kojima je obitelj koja je izbjegla iz Sirije u Hrvatskoj nastojala ostvariti pravo na azil/međunarodnu zaštitu. Na ovaj način smo monitorirale sudsku prasku u ovom području, pružale psihološku podršku izbjeglicama koje su preživjele ratno nasilje u Siriji te bile izložene traumatskim iskustvima ratnog izbjeglištva.

Pravna pomoć i zastupanje na sudu osiguravala se je za žene koje su u procesu ostvarivanja svojih prava i rješavanja sudskega slučajeva u kojima su svjedokinja protiv nasilnika (silovatelja, svodnika ili trgovaca ljudima i sl). Kroz pravnu pomoć za cilj smo imale što moguće više zaštiti žrtve i omogućiti im osvarenje pravde i svojih prava. Klijentice su se pripremale za suđenja i suočavanja s osobama koje su ih držale u zatočeništvu, silovateljima, te im se osiguravala svjedočenja putem video-linka. U svim segmentima djelovale smo u njihovom najboljem interesu. Važno je napomenuti da je osigurana suradnja sa senzibiliziranim timom odvjetnica i odvjetnika, koje/i razumiju problem nasilja i motivirane/i su za pružanje pomoći ženama, te za podnošenje slučajeva Evropskom sudu za ljudska prava u situacijama nefunkcioniranja nacionalnih mehanizama.

U 2017. godini zastupale smo dvije klijentice pred Evropskim sudom za ljudska prava, od kojih je jedna preživjela trgovanje ljudima a druga ratno nasilje.

U 2017. godini unutar Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima pri Uredu Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zastupale smo klijentici u procesu ostvarivanja statusa žrtve koja nam se obratila za pomoć zbog toga što je preživjela trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja. U ovom procesu slučaj smo pripremale u suradnji s psihijatricom i odvjetnicom koje su zajedno s nama zastupale slučaj klijentice. Nakon iznesenog slučaja pred članovima i članicama Operativnog tima naša klijentica je dobila status žrtve trgovanja ljudima i prava koja proizilaze iz statusa. Proces je bio dugotrajan i zahtijevao je iscrpne pripreme i dodatnu psihološku podršku klijentici zbog ponovnog suočavanja s traumatskim iskustvima. Ovakva je praksa internvencije civilnog društva značajna zbog toga što je redovna praksa da samo policija vrši identifikaciju.

U suradnji s predstavnicama Crvenog križa sudjelovale smo u terenskoj posjeti žrtvi trgovanja ljudima koja je identificirana od strane policije a bila je seksualno i radno iskorištavana. Ovoj klijentici smo ponudile savjetodavnu i pravnu pomoć te smo nastavile savjetodavni rad s njom putem telefona.

U suradnji s Isusovačkom službom za izbjeglice radile smo na razotkrivanju slučaja trgovanja maloljetnom djevojkicom izbjeglicom smještenom u prihvatilište za izbjeglice i azilante. Sudjelovale smo u procesu iznošenja slučaja pred Operativni tim i zagovarale smo pri nadležnom Ministarstvu za demografiju, obitelj, socijalnu politiku i mlade za poduzimanje potrebnih koraka za prepoznavanje žrtve trgovanje i njene zaštite.

Nakon što je 18.06.2015., na snagu stupio Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja u ratu, formirano je Povjerenstvo za žrtve seksualnog nasilja koje daje mišljenje „o činjenici je li stranka žrtva seksualnog nasilja te o obliku, odnosno posljedicama seksualnog nasilja“. Na snagu su stupila i dva Pravilnika kojima su razrađeni uvjeti stjecanja statusa i ostvarivanje prava temeljem ovog Zakona.

Izjave koje su svjedokinje, sudionice Ženskog suda, nama već prethodno dale uvažene su kao dokumentacija za stjecanje statusa a dvije savjetodavke i psihologinja su zajednički sa žrtvama ratnog nasilja radile na psihološkoj podršci i pomoći u sastavljanju potrebne dokumentacije vezane uz njihova svjedočanstva o pretrpljenom nasilju u smislu šireg elaboriranja posljedica koje je nasilje prouzrokovalo. Žene su u ovom periodu trebale i dodatnu podršku i psihološku pomoć obzirom da je situacija podnošenja zahtjeva uzrokovala osjećaje tjeskobe i straha da li će njihovi zahtjevi biti odobreni. Te smo iz tog razloga organizirale dodatne terapijske sesije.

Organizirana je koordinirana mreža podrške ženama kroz partnerstvo s organizacijama i aktivistkinjama iz drugih gradova (Pakrac, Poreč, Zagreb, Slavonski Brod) koje redovno kontaktiraju sa ženama iz svojih područja i pružaju im podršku na lokalnoj razini. Organizirale smo grupe samopomoći i međusobnog povezivanja žena žrtava rata na kojima smo razvijale etiku brige i odgovornosti, stvorile povjerljiv i siguran prostor za žene koje su preživjele ratne traume, zajedno stvarile sustav podrške aktivistkinja i preživjelih, izgradile uzajamnu podršku i solidarnost, međusobno povjerenje, poštovanje prema ženama i njihovom svjedočenju kao činu građanske hrabrosti i odgovornosti.

### 3. Informiranje žena koje su preživjele nasilje, nadležnih službi i druge zainteresirane javnosti

Tijekom 16 dana aktivizma od 25. studenog (Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama) do 10. prosinca (Međunarodni dan ljudskih prava) provele smo kampanju koja je bila usmjerena na žene koje su preživjele silovanje u ratu. Napravljen je radio spot koji je besplatno emitiran sveukupno više od 1000 puta na vise od 20 radijskih postaja po cijeloj Hrvatskoj (Radio Županja, Radio Samobor, Radio Ilok, Radio Makarska, Super radio Čazma, Soundset Ragusa Dubrovnik, Radio Banovina, Otvoreni radio, Radio Grubišno Polje, Radio Student, Radio Krk, Radio Mrežnica, Radio Donji Miholjac, Radio Sisak, HRT, Radio Otočac, Radio Istra, Radio Quirinus, Radio Maestral, Radio Pitomača). Cilj kampanje bio je informirati žene o dostupnoj pomoći i podršci koju pružamo te o postojanju posebnog Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u ratu temeljem kojeg mogu ostvariti svoja prava. Uz emitiranje spota radijske postaje Radio Makarska, Soundset Ragusa Dubrovnik, Radio Donji Miholjac, Radio Istra, Radio Gospic te Radio Pitomača, pripremile su dodatne emisije u kojoj je sudjelovala članica Centra ROSA koja je detaljnije izvjestila javnost o našem radu i mogućnostima podrške i pomoći koje Centar ROSA može pružiti ženama koje su preživjele ratno silovanje, te o samom Zakonu.

Radijski spot objavljen je i na YouTube kanalu i dostupan na poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=x7GLW6GANxE&feature=youtu.be>

U svrhu informiranja javnosti pružale smo informacije domaćim i stranim medijima, istraživačicama i istraživačima, studenticama i studentima, međunarodnim institucijama, te objavljivale informacije o našim aktivnostima na intrenetskim i FB stranicama: [www.petra-nvo.net](http://www.petra-nvo.net), [www.women-war-memory.org](http://www.women-war-memory.org), [www.potpisujem.org](http://www.potpisujem.org).

Nastavile smo rad na održavanju web stranicu Lila Zajednica, namijenjenu ženama koje su preživjele različite oblike seksualnog nasilja: silovanje, silovanje u ratu, trgovanje ženama, incest i dr. <http://www.lilazajednica.com.hr/>. Stranica pruža mogućnost dodatne pomoći ženama, kao i informirane o specifičnim traumama koje ovo nasilje nosi, načinima njihovog prevazilaženja, zakonskim okvirom, te mogućnost slanja vlastitih priča, kreativnih doprinosa i sl.

U svrhu informiranja žena izbjeglica izradile smo i distribuirale letak na arapskom jeziku. Ovaj letak sadrži informacije o oblicima nasilja prema ženama te neprihvatljivosti nasilja. U letku pozivamo žene koje trpe nasilje da nam se obrate za pomoć i podršku.

### إذا كان لديك:

- زواج قسري أو زواج في سن المطلق
- تضليل الأطفال الذكور، مثل أطفال النساء الإجهاض
- القسري بسبب جنس الجنين
- اختطاف العروض،
- جريمة الشرف، بما في ذلك قتل شخص ما، أو محاولة القتل أو الجرح أو الإيذاء البدني والتلفي، أو المزول و القاتل،
- ختان الأعضاء التناسلية للإناث/ختان الإناث،
- زخم بالجهاز أو جلد النساء
- الاغتصاب أو العمل القسري في مناطق الحرب
- هجمات على النساء بالعنف أو بالغاز
- اختبارات المذرية/فحص الأعضاء التناسلية لتحديد العذرية

لديك الحق في أن تكون آمنة، وأن تحصل على المساعدة وعيش الحياة بدون خوف.

  
CENTAR ZA ŽENE ŽRTVE RATA - ROSA  
Kralja Držislava 2, 10000 Zagreb  
Tel: 01/4551 142  
[www.czzr.hr](http://www.czzr.hr)

رسالة مركز النساء ضحايا الحرب

SOS linija za žrtve trgovanja ljudima  
0800 77 99  
(svakog dana od 10:00 do 18:00)

خط سوون (ابن اوامن) تضحيات التجارة بالبشر  
(يوجينا من الساعة 10 الى 18)

Ovaj materijal izrađen je uz finansijsku podršku Grada Zagreba.  
Sadržaj ovog materijala u sklopu ovog je odgovorenost Centra za Žene Žrtve rata - ROSA  
I ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao izdruštvo Grada Zagreba.

**معاً لعدم العنف**

هل أنا أيضاً يمكنني مساعدة؟  
نعم، يمكن.



WWW.FIRSTACTION.EU

7

العنف في العائلة هو الانتهاك لحقوق الإنسان.

تعرف على الحقائق حول العنف العائلي/ الاسري والعنف القائم على نوع الجنس.

لا "تحول ظهرك" و لا تبعد إذا لاحظت العنف العائلي أو غير ذلك من أشكال العنف القائم على نوع الجنس.

استمع، لا تذكر أو تدين!

قم بتدنيم الدعم العائلي.

خطب المشخص: "أنت غير ذنب" بالعنف وسوء المعاملة والعنف والإساءة ليس لأجل مظلوك" أو "لديك الحق في الحياة دون عنف"

**عرض المساعدة**  
ساعد الشخص الذي يعاني من العنف، خطط الخطوات المستقيمة، والدور على مساعدة مناسبة.

بلغ عن العنف!

كن شخصاً موثقاً به

بنل أقصى جهدك لاقناع الشخص على لجوئك و طلب المساعدة دون تردد أو احراج.

يمكن أن يحدث العنف العائلي في أي أسرة بغض النظر عن الأصل الاجتماعي والتلقائي والعرقي أو الوضع الاجتماعي والاقتصادي.

فإن الشخصية ليست مذنبة إبداً بالعنف، فإن دامماً المركب هو المسؤول عن العنف.

الخمور والمخدرات والذئر ليست أبداً سبباً رئيسياً للعنف.

العنف العائلي يكتوي على العنف النفسي والجسدي والنفسي والاقتصادي والإهمالي أيضاً.

أغليبية الضحايا هم النساء والأطفال.

فإن عواقب العنف هي الخطر على الصحة البدنية والعقلية وجودة الحياة.

**ماذا يمكنني أن أفعل؟**

بحث عن مساعدة.

إبلاغ عن العنف.

ترك العلاقة التي تعرضضي للعنف.

بحث و ذهاب إلى مكان آمن.

انضمام إلى مجموعة المساعدة الذاتية.

بناء شبكة الدعم وتعزيز العلاقة مع أشخاص المساعدة.

التحاق بالاستشارات أو العلاج النفسي.

اتصال بهاتف "أبي أو أم" للحصول على المساعدة.

بحث عن المساعدة القانونية المجانية.

من المهم أن تعرف أن أشكال المساعدة المختلفة متاحة لك وأنه يمكنك تغيير وضعك ووقف العنف.

لك الحق في أن تعيش في الأمان، ببراعة واحترام.

أنت بحاجة إلى مساعدة . ←

→ قم بمساعدة!

## **2. ŽENSKE MIROVNE POLITIKE / RODNA DIMENZIJA TRANZICIJSKE PRAVDE**

### **1/ Ženski sud – feministički pristup pravdi**

Osnovni cilj programa je izgradnja mira i suočavanje s prošlošću uključivanjem rodne dimenzije. Tijekom 2017. Godine bile smo usmjerene na ostvarivanje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

1. Jačanje podrške i solidarnosti ženskih OCD-a na području bivše Jugoslavije u području borbe protiv militarizma, nacionalizma i razvoja građanske odgovornosti u svojim državama.
2. Podizanje javne svijesti o nužnosti kažnjavanja ratnih zločina te raširenosti zločina ratnog silovanja u ratovima na području bivše Jugoslavije.
3. Podizanje javne svijesti o mirovnoj politici ženskog pokreta.
4. Doprinos stvaranju feminističkog koncepta odgovornosti, brige i sigurnosti s ciljem izgradnje pravednog mira.

Od 07.-09.06.2017. članica Centra ROSA sudjelovala je na međunarodnoj mirovnoj konferenciji "Suočavanje s novim izazovima na inovativne načine" u Erevanu u Armeniji koju je organizirala armenska mirovna organizacija Democracy Today. Naša je predstavnica imala izlaganje na panelu "Narativi žena graditeljica mira" posvećenoj temi rodno utemeljenog nasilja za vrijeme konflikata na kojoj su sudjelovale predstavnice iz Iraka, Sirije, Kolumbije, Turske, Ukraine, Cipra i druge s ciljem umrežavanja i razmjene iskustva. Na konferenciji smo iznijele primjer dobre prakse iz Hrvatske – zakonskog rješenja u omogućavanju statusa žrtvama silovanja u ratu, kao i probleme u njegovo provedbi. Nakon konferencije nastavile smo suradnju s organizatoricama oko prezentiranja modela našeg zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u ratu u njihovoj regiji. Na konferenciji je dogovorena buduća suradnja svih okupljenih organizacija na temi tranzicijske pravde i osiguravanja mira.



Od 03.-13.06.2017. u Kući SEKA na Braču suorganizirale smo seminar predstavnica međunarodne mreže Žena u crnom iz Izraela, Francuske, Srbije, Kosova, Švicarske, Belgije, SAD-a i Velike Britanije. Sastanka su vodile Lepa Mlađenović i Laurence Hovde, a izlagачice su bile međunarodne stručnjakinje i pripadnice mirovnog ženskog/feminističkog pokreta.

Od 22.-24.06.2017. naša predstavnica sudjelovala je na konferenciji u Sarajevu „Dijalozi o nasljeđu Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju“ koja je održana u organizaciji UN MKSJ. Na konferenciji je preko 300 sudionica i sudionika raspravljalo o različitim dimenzijama nasljeđa MKSJ te kako drugi mogu koristiti njegova postignuća kao osnovu za daljnji rad. Svoja iskustva u radu prezentirale smo na radionici: „Potrebe svjedoka poslije svjedočenja“. Naša suradnja s organizacijom Trial (ured Sarajevo) na pružanju pomoći svjedokinji ratnog silovanja iznesena je kao primjer dobre prakse u regiji u postizanju pravde za preživjele.

29.07.2017. naša predstavnica je sudjelovala na obilježavanju Dana ustanka naroda Hrvatske u Srbu u organizaciji Saveza antifašističih boraca i antifašista Hrvatske i Srpskog narodnog vijeća.

04.08.2017. na Trgu b. J. Jelačića suorganizirale smo Antiratni skup povodom godišnjice vojne operacije Oluja pod nazivom „Pamtimo 05.08.1995. – 05.08.2017. Zločini u oluji su odgovornost svih nas“. Ovom akcijom smo već četvrti put odale počast i izrazile suosjećanje sa svim žrtvama ove vojne operacije. Podsjetile smo javnost na zločine počinjene u vojnoj operaciji Oluja kao i na državno organizirano poricanje ovih zločina. Ovaj antiratni protest organizirale smo u suradnji s Ženskom mrežom Hrvatske, Srpskim demokratskim forumom (Zagreb), Centrom za građansku hrabrost (Zagreb), uz podršku Žena u crnom (Beograd) i Udruženja za društvena istraživanja i komunikaciju - UDIK (Sarajevo).



21.09.2017. organizirale smo mirovnu akciju povodom Međunarodnog dana mira, na Trgu bana Jelačića, pod nazivom "Zaustavite rat, a ne izbjeglice!". Mirovne akcije se istog dana u 12 sati održavale u više zemalja suradnjom organizacija Žene u crnom, Beograd, Socijalni centar „ROG“ Ljubljana, Anima, Kotor, Peščanik, Kruševac, Bona Fide, Pljevlja. Mirovnu akciju smo organizirale protiv: rata, militarizma i rastuće militarizacije, kako na lokalnom, tako i na globalnom nivou; zatvaranja granica, podizanje žičanih ograda, progona, deportacija izbjeglica; prodaje oružje u zaraćenim područjima od strane država Zapadnog Balkana u ratnim područjima, ratnog profiterstva, organiziranog kriminala, eksploracije izbjeglica, rasizma, ksenofobije, rasističke propagande prema izbjeglicama, kršenja međunarodnih konvencija o izbjeglicama, neokolonijalne politike Zapada i

diktatorskih režima u Trećem svijetu. Mirovnom akcijom založile smo se za: zaustavljanje rata u Siriji, Iraku, Afganistanu, Jemenu; otvaranje granica za sve izbjeglice i reguliranje njihovog statusa; zaustavljanje prodaje oružja zaraćenim državama; solidarnost, odgovornost, podršku izbjeglicama, prije svega ženama i djeci, te dobrodošlicu izbjeglicama.



#### Aktivnosti Ženskog suda - feministički pristup pravdi:

Naša je organizacija jedna od 5 osnivačica ove regionalne inicijative, koja je pokrenuta 2010. godine s ciljem otvaranja javnog prostora za žene koje su preživjele ratno nasilje. Danas inicijativa okuplja preko 200 organizacija iz država bivše Jugoslavije. U Hrvatskoj inicijativi je pristupilo preko 20 organizacija i 10 individualnih članica. Inicijativu na nivou Hrvatske vodi Centar ROSA i Centar za Ženske studije. Nakon što smo u svibnju 2015. sudjelovale u organizaciji Ženskog suda u Sarajevu nastavile smo rad sa svjedokinjama suda.

Od 11.-12. 04.2017. suorganizirale smo javnu diskusiju uz prikazivanje filma o Ženskom sudu - feministički pristup pravdi, na Sveučilištu Juraja Dobrile na Filozofskom fakultetu u Puli, u Svečanoj dvorani Tone Peruško (<http://www.lupiga.com/vijesti/zenski-sud-prenosenje-privatne-boli-na-javnuscu>). Centar ROSA organizirao je događaj u suradnji s profesorom Igorom Duda s Odsjeka za povijest pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Biserkom Momčinović iz Centra za građanske inicijative iz Poreča, te Ženama u crnom iz Beograda.



Od 19.-21.05.2017., dvije predstavnice Centra ROSA i dvije svjedokinje su sudjelovale na regionalnom susretu Ženskog suda - feministički pristup pravdi, u Vrnjačkoj Banji. Događaj su organizirale Žene u crnom iz Beograda u suradnji organizacijama: Cure iz Sarajeva, Anima iz Kotora i Centrom ROSA. Na susretu su izvještavale svjedokinje i aktivistkinje o problemima i djelovanju u lokalnim zajednicama, te o aktivnostima drugih civilnih inicijativa u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Sloveniji, Crnoj Gori i Hrvatskoj, među ostalim inicijativa Angažirano materinstvo u borbi za socijalnu pravdu, Izbrisanim itd. Tom prilikom predstavnica Centra ROSA sudjelovala je i na mirovnoj akciji u Kruševcu "Pamtimo hrabri otpor žena" povodom 18 godina pobune žena protiv mobilizacije muškaraca za rat na Kosovu. Održano je i predstavljanje akcija pomoći izbjeglicama s Bliskog i Srednjeg istoka, te Afrike, u Srbiji, Crnoj Gori i Hrvatskoj.



10.-12.11.2017. članica Centra ROSA sudjelovala je na regionalnom susretu svjedokinja i aktivistkinja Ženskog suda, koji se održao u Andrevlju, Banoštor, Vojvodina. Na susretu su se okupile svjedokinje Ženskog suda, psihologinje i aktivistkinje, u organizaciji Ženskog suda – feministički pristup pravdi. Susret je imao edukacijski, terapeutski i aktivistički karakter.



### **3. ZAGOVARANJE ZA UNAPRIJEĐENJE ŽENSKIH PRAVA I POLOŽAJA ŽENA U DRUŠTVU**

Opći ciljevi programa su unaprijeđenje ženskih ljudskih prava i položaja žena u društvu i ostvarenje prava žena na život bez nasilja.

Tijekom 2017. godine usmjerile smo se na ostvarenje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

1. Unaprijeđenje zakona i politika i njihove provedbe u području ženskih ljudskih prava
2. Povećanje vidljivosti problema rodno utemeljenog nasilja protiv žena i diskriminacije
3. Unaprijeđenje međusektorske suradnje.

## **1/ Zagovaranje za položaj žena koje su preživjele trgovanje ljudima i prostituciju**

Kroz praćenje i zagovaranje za kreiranje i provedbu zakonodavnog okvira za suzbijanje različitih oblika nasilja utjecale smo na poboljšanje strateških dokumenata (Protokol za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, Protokol o postupanju pri dobrovoljnem i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima). Ovom aktivnosti kao i izvještavanjem međunarodnim organizacijama i institucijama na razini UN, VE, EU doprinosimo poboljšanju zaštite žrtava.

### **Provedba Nacionalne politike za suzbijanje trgovanja ljudima:**

Naša je predstavnica kao članica Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima sudjelovala na 10 sastanaka.

23.01.2017. održale smo sastanak s predstavnicima i predstavnicama Američkog veleposlanstva na temu pripreme TIP Izvještaja – godišnjeg izvještaja koji State Department priprema na svjetskoj razini o problemu trgovanja ljudima.

05.05.2017. naša je predstavnica sudjelovala na sastanku u Ministarstvu pravosuđa „Razvoj sustava podrške žrtvama i svjedocima pružanjem potpore partnerskoj mreži organizacija za podršku i pomoć žrtvama i svjedocima“, na kojem je predstavljen polugodišnji rad organizacija civilnog društva na pružanju podrške žrtvama i svjedocima, financiranih od strane navedenog Ministarstva te predstavljen novi plan financiranja ove aktivnosti.

22.05.2017. predstavnica Centra ROSA sudjelovala je na sastanku u Beogradu sa zastupnicom u Evropskom parlamentu Maite Pagazaurtundúa Ruiz i predstavnicama ženskih grupa u Srbiji. Na sastanku je zastupnica informirala o radu Odbora Evropskog parlamenta za ustavna pitanja (AFCO) kao i Istražnog odbora PANA - Pranje novca, izbjegavanje plaćanja poreza i utaje poreza. Izvjestila je o načinima njihovog djelovanja te mogućnostima zagovaranja za tranzicijsku pravdu, suzbijanje korupcije, demokratizaciju društva i ženska prava.

14.06.2017. predstavile smo institucijama svoje prijedloge politike u odnosu na regulaciju prostitucije i trgovanja ljudima na sastanku članica Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima s Caroline Charpentier, francuskom državnom odvjetnicom te savjetnicom za pitanja suzbijanja trgovanja ljudima i povezanog kriminala u stalnom predstavništvu Republike Francuske pri Uredu UN-a i međunarodnim organizacijama u Beču.

03.10.2017. članica Centra ROSA sudjelovala je na konzultantskom sastanku o problemu trgovanja ljudima pod nazivom „Zaštita žrtava trgovanja ljudima u EU“ koji je organiziran od strane Europskog Instituta za rodnu ravnopravnost (European Institute for Gender Equality - EIGE) u Vilniusu u Litvi.

18.10.2017. sudjelovale smo na obilježavanju Europskog dana suzbijanja trgovanja ljudima povodom kojeg je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske u suradnji s Predstavništvom Europske komisije u Hrvatskoj, organizirao je okrugli stol na temu: „Najnoviji trendovi u području suzbijanja trgovanja ljudima – djeca pod povećanim rizikom“.

21.11.2017. svoje primjedbe na funkcioniranje Nacionalnog mehanizma za suzbijanje trgovanja ljudima iznijele smo na sastanku sa dvjema predstavnicama Ureda za demokratske institucije i ljudska prava OEŠ-a (ODIHR) koji priprema Analizu Nacionalnog mehanizma Republike Hrvatske za identifikaciju i pomoć žrtvama trgovanja ljudima. Sastanak je organiziran na zahtjev potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministricе vanjskih i evropskih poslova, Marije Pejčinović Burić, Uredu Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, u sklopu posjete Republici Hrvatskoj kojom prilikom su se sastale sa sa svim relevantnim institucijama za područje suzbijanja trgovanja ljudima u RH.

Članice Centra ROSA bile su uključene u radnu skupinu pri Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina prilikom izrade dva dokumenta: Protokola o postupanju pri dobrovoljnem i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima i Protokola o postupanju pri dobrovoljnem i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima. Nakon što su oba nacrtta stavljena u javnu raspravu uputile smo mišljenje Uredu Vlade RH za ljudska prava vezano uz na Nacrt protokola za identifikaciju, pomoć i zastitu žrtava trgovanja ljudima i Nacrt Protokola o postupanju pri dobrovoljnem i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima. Centar za žene žrtve rata-ROSA je posao mišljenje u svoje ime i u ime PETRA Mreže za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja čija smo koordinirajuća organizacija.

## **2/ Zagovanje za prava žena koje su preživjele silovanje u ratu na području bivše Jugoslavije**

Postoji osnovana zabrinutost da se zbog straha i društvene stigme velika većina žrtava seksualnog nasilja ne usudi prijaviti ovu vrstu nasilja. Pretpostavlja se da za svaki prijavljeni slučaj silovanja povezanog s nekim sukobom, 10 do 20 slučajeva prođe neprijavljeni.

U Hrvatskoj je Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja u ratu u primjeni od 18.06.2015., od kada je zanemarivo malo napravljeno u obavljanju javnosti, posebno preživjelih, o postojanju i svrsi Zakona. Ovaj je Zakon imao za cilj unaprijediti standarde ostvarivanja prava osoba, u najvećem broju žena koje su silovane i seksualno zlostavljane u ratu. Zakonom se, uz ostala prava, osigurala mjesecna finansijska podrška preživjelima te im se dodijelio iznos jednokratnog materijalnog obeštećenja kao odgovor na propust države i društva u njihovoj zaštiti i ostvarivanju prava u proteklih dvadeset godina.

Međutim diskriminaciona rasprava o cilju i svrsi u procesu donošenja ovog Zakona imala je odbijajući efekt za žrtve te je posljedica bila da je prijavljen manji broj silovanja/seksualnih zlostavljanja. Zbog nezaliječene traume ili straha da će u društvu ili obitelji biti osuđivane i obilježene, žrtve vrlo često šute pa zločini ostaju neprijavljeni, a počinitelji nekažnjeni.

Sociološka studija "Procjena broja žrtava seksualnog nasilja tijekom Domovinskog rata na području Republike Hrvatske i optimalni oblici obeštećenja i podršku žrtvama", UNDP, iz prosinca 2013., rabeći više različitih metoda procjene potencijalnog broja slučajeva seksualnog nasilja došla je do procjene da bi se broj žrtava težih oblika seksualnog nasilja u Hrvatskoj mogao kretati između 1.500 i 2.200 osoba.

Zbog odbijajućeg efekta prema žrtvama, a prema podacima Ministarstva hrvatskih branitelja, od dana stupanja na snagu Zakona, Ministarstvo je zaprimilo ukupno 215 zahtjeva za stjecanje statusa žrtve seksualnog nasilja u Domovinskom ratu i ostvarivanje prava koja proizlaze iz Zakona. Do kraja 2017., Povjerenstvo je donijelo 212 rješenja, od toga 132 pozitivnih i 76 negativnih. U 4 predmeta došlo je do obustave upravnog postupka uslijed smrti stranke. Ministarstvo nadalje izvještava da su do kraja 2017. godine ostala neriješena svega 3 zahtjeva od kojih su 2 zaprimljena krajem 2017.

Navedeni podaci ukazuju da je zahtjeve za stjecanje statusa žrtava seksualnog nasilja podnijelo tek oko 10 posto od procijenjenih žrtava ovog zločina, od čega je trećina zahtjeva odbijena.

U dijelu odbijenih zahtjeva vidi se daljnja diskriminacija u primjeni zakona jer se pogrešno ocjenjuje koje je područje Republike Hrvatske bilo pod izravnim oružanim sukobom, odnosno u uzročnoj vezi s oruženim sukobom. Tako se dijelovi teritorija RH koji su bili pod kontinuiranim uzbunama gotovo cijelu kalendarsku godinu ili duže proglašavani dijelovima teritorija koji nisu u izravnim oružanim sukobima. U jednom takvom slučaju radilo se o gradu koji je bio pod kontinuiranim uzbunama 1261 dan te je na njega bačeno više desetaka tisuća različitih ubojitih projektila.

Restriktivna primjena zakona koja nije u vezi sa smisлом njegova donošenja, dodatno je udaljila doneseni zakon od osoba u čiju je korist donesena. Žrtave koje su se s povjerenjem obratile

nadležnim tijelima, došle su u situaciju da moraju pokretati sudske postupke ili se obraćati ustavnom sudu, što sigurno nije bio smisao i svrha zakona.

Uz sve spomenuto, u rujnu 2016. nadležni ministar je iznenada smijenio šestero članova i petero zamjenika članova Povjerenstva za žrtve seksualnog nasilja u Domovinskom ratu. Razriješeni članovi u medijima su izrazili ogorčenje načinom na koji su smijenjeni, jer smatraju da su savjesno i stručno radili svoj posao zbog čega su primili brojne pohvale iz zemlje i inozemstva. Nitko od smijenjenih članova nije zatražio da ga se na osobni zahtjev ili zbog drugih obveza razriješi dužnosti. Ove cijenjene stručnjakinje i stručnjaci u svom području, s bogatim iskustvom u radu s ratnim žrtvama i žrtvama silovanja te drugih oblika nasilja, smatraju da su neosnovano i nepravedno smijenjeni te su tri sminjenjene članice stoga uputile tužbe nadležnom sudu.

Ostvarenje reparacija osoba koje su preživjele seksualno nasilje u ratu treba biti praćeno i nastojanjem cijelog društva u prepoznavanju problema i borbe protiv stigmatizacije i sekundarne viktimizacije osoba koje su preživjele nasilje i članova/članica njihovih obitelji. Preduvjet za učinkovitu primjenu ovog zakona je informirati javnost o problemu seksualnog nasilja u ratu. Prije svega potrebno je informirati žrtve, a onda sustavnim i zajedničkim djelovanjem svih nadležnih institucija, državnih tijela i civilnog društva postići željenu razinu pravde i ojačati mogućnost procesuiranja počinitelja. Bez navedenog nije moguće ostvariti cilj koji je zakonodavac naveo prilikom donošenja samog Zakona a to je da će "zakonskom zaštitom osobama biti omogućena ponovna integracija u društvo u kojemu će od stigme „silovanih“ preko „zaboravljenih“ u društvu, ojačanom psihosocijalnom i novo uvedenom materijalnom pomoći ponovo steći osjećaj pripadanja, zaštite i vjere u sustav."

Sve navedeno upućuje da je potrebno provesti evaluaciju primjene zakona i suštinski ponovno preispitati i poboljšati odnos prema žrtvama silovanja i drugih oblika seksualnog nasilja u ratu.

Od 11.-12.05.2017. naša predstavnica je sudjelovala na konferenciji "Osnažite žene sada! - Stvaranje kulture prepoznavanja i pomirenja na Kosovu", koja se održala u Đakovici, u organizaciji ženskih organizacija Medica Đakovica i Medica Mondiale. Cilj konferencije bio je pružiti temelj za aktivnu suradnju nevladinih organizacija za prava žena, razmjenu ekspertize u regiji te podržati procese za pravovremenu provedbu 'mirovinskog modela/modela kompenzacije' koji je senzitivan u odnosu na preživljene traume žrtava seksualnog nasilja u ratu te ima transformativan učinak za preživjele seksualnog nasilja na Kosovu. Na konferenciji smo iznijele primjer provedbe Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme agresije na RH u Domovinskom ratu, te zajedno s predstavnicama iz Bosne i Hercegovine dale svoje preporuke za provedbu sličnih zakonskih propisa na Kosovu.

Konferenciji je prisustvovalo preko 50 žena preživjelih silovanje u ratu, kao i predstavnice i predstavnici nadležnih institucija, bivša predsjednica Kosova, te predstavnice ženskih organizacija i Ženske mreže Kosova. Sudjelovanjem smo nastavile i proširile dugogodišnju suradnju sa ovim organizacijama, obzirom da smo još 1995. godine svoju suradnicu uputile na Kosovo da podrži razvoj začetaka današnje Mreže, a 1999. godine pružile podršku aktivistkinjama koje su se nalazile u izbjeglištvu s Kosova u Albaniju, te prilikom njihovog povratka iz izbjeglišta.



### **3/ Zagovaranje za ratifikaciju Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama**

Republika Hrvatska potpisala je Kovenciju još 2013. godine, međutim obzirom da je ni u 2017. godini još nije ratificirala naš fokus je bio na zagovaranju za ratifikaciju. Pri zagovaranju koristile smo studiju *Analiza usklađenosti zakonodavstva RH s Konvencijom VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji* koju smo izradile u okviru projekta *Udruženim naporima - K novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno utemeljenog nasilja*. Nadalje, izradile smo letak za donositelje odluka te smo također koristile letke izrađene i tiskane u ranijem periodu provedbe projekta. U suradnji s odvjetnikom Sanjom Bezbradicom Jelavić pripremile smo *Analizu usklađenosti zakonodavstva RH s Konvencijom VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i za 2017. godinu*.

Podaci iz analiza 2014., 2015. i 2016. godine objavljeni su na internetskoj stranici Potpisujem.org (<http://www.potpisujem.org/hr/baza/clan/0/2014>) gdje se može pratiti usklađenost nacionalnih zakonskih okvira s Konvencijom u državama u regiji (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Slovenija i Srbija).

**Potpisujem.org**  
Konvencija protiv nasilja nad ženama

NE ŽELIM trpjeti i šutjeti

NE ŽELIM živjeti u strahu

NE ŽELIM biti pretučena

NE ŽELIM biti prodana

**ONO ŠTO NITKO NE ŽELI MORA SE PROMIJENITI!**

Zahtijevamo od Vlade i Sabora Republike Hrvatske hitnu ratifikaciju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji!

**Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji je međunarodni ugovor koji će se primjenjivati na sve oblike nasilja nad ženama, uključujući nasilje u obitelji.**

Svrha Konvencije je osigurati sveobuhvatnu zaštitu žena od različitih oblika nasilja. Sveobuhvatna zaštita podrazumijeva sprječavanje nasilja, direktnu zaštitu žena od nasilja, progon i kažnjavanje počinitelja nasilja i djelotvoran i učinkovit sustav pružanja primjene odredbi Konvencije. RH je potpisala Konvenciju te ona i sada proizvodi ograničene pravne učinke.

U međunarodnom pravu ustaljeno je shvaćanje kako već sam potpis obvezuje državu da se uzdrži od akata kojima bi postupala suprotno cilju i svrsi ugovora. Stoga, hrvatski sudovi i druga tijela trebaju postojeće zakonodavstvo primjenjivati u svjetlu ove Konvencije, posvećujući posebnu pozornost ženama.

**Stoga tražimo:**

- Kontinuirano i dostatno financiranje rada autonomnih ženskih skloništa za žene i njihovu djecu koje su preživjele nasilje u obitelji
- Hitno osnivanje kriznih centara za žrtve silovanja ili seksualnog nasilja
- Bolje pravno reguliranje kaznenog djela silovanja na način:
  - da se ukine kazneno djelo spolni odnošaj bez pristanka koje dovodi do ublažavanja kaznene politike za seksualno nasilje
  - kazneno djelo silovanja preoblikovati tako da osnovni oblik počinjenja bude spolni odnošaj bez pristanka te da osnova za kazneno djelo bude nedobrovoljnost odnosno ne-pristanak a ne sila ili prijetnja na život ili tijelo
- Poduzimanje potrebnih zakonodavnih i drugih mjera osiguranja provodnja procijene opasnosti za sigurnost žrtve od strane svih nadležnih tijela da bi se upravljalo rizikom od nastupanja smrti, ozbiljnosti situacije i opasnosti od ponovljenog nasilja
- Implementaciju politika koje nalazu nadležnim tijelima, osobito policiji, identificiranje primarnog agresora u slučajevima nasilja u obitelji kako bi se izbjeglo kontinuirano uhićenje žena žrtava partnerskog nasilja

[Potpisujem.org](#)

Povodom obilježavanja 8. marta - Međunarodnog dana žena, Ženska mreža Hrvatske, Centar za žene žrtve rata - ROSA i Autonomna ženska kuća Zagreb u suradnji s Odborom za ravnopravnost spolova organizirale su tematsku sjednicu na temu „Važnost ratifikacije Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“ (<http://www.sabor.hr/u-saboru-odrzana-tematska-sjednica-o-sprjecavanju?dm=2>). Na sjednici su kao uvodničarke govorile: Posebna izvjestiteljica UN-a za nasilje nad ženama Dubravka Šimonović, Ministrica za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i izaslanica predsjednika Vlade RH Nada Murganić, koordinatorica Autonomne ženske kuće Zagreb Neva Tolle, te odvjetnica Sanja Bezbradica Jelavić. Sve izlagateljice su snažno poduprle ratifikaciju Konvencije, te je najavljeno da će se to dogoditi do kraja 2017. godine.



07.07.2017. predstavnica Centra ROSA sudjelovala je u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku na drugoj po redu javnoj raspravi o Nacrtu prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Prva javna rasprava održana je 30.05.2017. na kojoj je također sudjelovala predstavnica Centra ROSA.

21.09.2017. u Saboru je održana tematska sjednica Saborskog odbora za ravnopravnost spolova povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama pod nazivom Femicid - ubojstva žena u organizaciji Saborskog odbora za ravnopravnost spolova, Autonomne ženske kuće Zagreb i Centra za žene žrtve rata – ROSA (<http://www.sabor.hr/odrzana-tematska-sjednica-o-borbi-protiv-nasilja-n>). Na sjednici se raspravljalo o zabrinjavajućem porastu ubojstava žena u Hrvatskoj od strane bračnih ili bivših partnera te potrebi poboljšanja učinkovitosti sustava za suzbijanje i prevenciju nasilja nad

ženama. Istaknuta je i važnost što skorije ratifikacije Istanbulske konvencije. Na sjednici su uz predsjednika Odbora za ravnopravnost spolova Ivana Vilibora Sinčića i saborske zastupnice i zastupnike sudjelovale predstavnice civilnih organizacija suorganizatorice Neva Tolle iz Autonomne ženske kuće Zagreb te odvjetnica Sanja Bezbradica Jelavić aktivna u području zaštite i ostvarivanja prava žena, predstavnica Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Mladenka Morović, v.d. ravnateljica Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH Helena Štimac Radin, bivša predsjednica Vlade Jadranka Kosor, Elizabeta Ivičević Karas s Pravnog fakulteta u Zagrebu te Valentina Andrašek iz Europskog ženskog lobijskog pokreta. Tijekom uvodnih izlaganja izražena je zabrinutost zbog porasta broja ubojstava žena od strane bračnih ili bivših partnera u zadnjih nekoliko godina te je iznesen podatak da je u 2016. godini udio ubijenih žena od strane njima bliskih muškaraca u brojci ukupno ubijenih među bliskim osobama bio 78%, što predstavlja najveći postotak u posljednjih 7 godina. Upozorenje je i na trend smanjenja broja prijavljenih žrtava obiteljskog nasilja u području prekršajno-pravne zaštite, što upućuje na potrebu hitne i temeljite analize uzroka sve većeg broja nasilja među bliskim osobama i potrebe za hitnim promjenama u sustavu prevencije i suzbijanju nasilja nad ženama.



24.11.2017. dvije članice Centra ROSA sudjelovale su u prosvjednoj akciji ispred Hrvatskog sabora povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama (<https://www.vecernji.hr/vijesti/istanbulska-konvencija-nasilje-nad-zenama-prosvjed-sabor-1209823>). Ovom akcijom aktivistkinje su pred Saborom od zastupnika i zastupnica Hrvatskog sabora te Vlade RH zahtijevale ratifikaciju Konvencije Vijeća Europe za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) do kraja godine kako je najavio predsjednik Vlade.



29.11. do 01.12.2017. Provedbom kampanje Potpisujem, u periodu 16 dana aktivizma od 25.11.-10.12.2017., koja je imala cilj zagovarati za ratifikaciju Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama, prikupljeno je 1.748 potpisa podrške građana i građanki za ratifikaciju Konvencije. Također smo prikupile preko 100 razglednica iz kampanje Potpisujem koje su poslane Vlad RH.

15.12.2017. članice Centra ROSA sudjelovale su u organizaciji i realizaciji javne akcije «STOP fundamentalističkom nasilju nad ženama» (<http://vijesti.hrt.hr/420549/performans-sluskinjina-prica-pred-saborom>). Prosvjedna akcija se održala od 10 sati na Trgu svetog Marka u Zagrebu i na Narodnom trgu u Splitu. Ova akcija imala je za cilj upozoriti donositelje odluka da unatoč obećanjima još uvijek nije ratificirana Istanbulска konvencija te da se grubo krše ženska ljudska prava i ne pruža adekvatna pomoć i podrška ženama koje trpe rodno utemeljeno nasilje. 15. prosinca bio je posljednji dan još jedne sjednice Hrvatskog sabora na kojoj nije usvojena Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Neusvajanje Konvencije je samo posljednji u nizu postupaka državnih institucija u smjeru ograničavanja, uskraćivanja ili zaustavljanja napretka u zaštiti ljudskih prava žena pod pritiskom vjerskih fundamentalističkih skupina.



I u 2017 godini koristile smo se matrijalima javne kampanje „Dobrodošli u Hrvatsku!“ uključuje TV i radijski spot, tiskane razglednice, e-razglednice i javne akcije ženskih organizacija. Materijali kampanje dostupni su na internetskoj stranici Potpisujem.org ([http://www.potpisujem.org/hr/o\\_kampanji.html](http://www.potpisujem.org/hr/o_kampanji.html)) te na YouTube kanalu I Sign Campaign (<https://www.youtube.com/user/ISignCampaign>).

Cilj kampanje je podići svijest javnosti o važnosti Konvencije te potaknuti Vladu RH na njenu što hitniju ratifikaciju kao i doprinjeti većoj vidljivosti problema nasilja nad ženama.

Poruke kampanje su:

„Dobro došli u Hrvatsku - Zemlju u kojoj muškarci koji zlostavljaju žene ne trebaju ići u zatvor.“

„Dobro došli u Hrvatsku - Zemlju u kojoj žene žrtve nasilja nemaju odgovarajuću zaštitu.“

„Dobro došli u Hrvatsku - Zemlju koja ne drži do svog potpisa.“

„Hrvatska je lijepa zemlja. Prelijepa. Bila bi još ljepša uz odgovornu vladu i državne institucije koje brinu o sigurnosti žena.

Hrvatska je 2013. godine potpisala Konvenciju protiv nasilja nad ženama, ali ju još uvijek nije ratificirala. Potpis znači obavezu, a obaveze treba ispuniti“.



#### **4/ Zagovaranje za primjenu modela Koordinirane intervencije institucija i OCD-a u zajednici za žene koje su preživjele rodno utedeljeno nasilje i diskriminaciju**

18.09.2017. suorganizirale smo okrugli stol u Korenici pod nazivom "Volonterstvo u zajednici: dostupnost pomoći i podrške ženama žrtvama nasilja u Ličko-senjskoj županiji" u Vijećnici općine Plitvička jezera u Korenici. Na okruglom stolu su sudjelovale predstavnice lokalnih institucija: policije, centra za socijalnu skrb, doma zdravlja, škola, vrtića, Crvenog križa i drugih organizacija civilnog društva.



#### **5/ Zagovaranje za seksualna i reproduktivna prava**

29.09.2017. povodom Globalnog dana akcije za siguran i legalan pobačaj članice Centra ROSA sudjelovale su na javnoj akciji Platforme za ženska reproduktivna prava čija smo članica. Tim povodom okupila je oko 200 prosvjednika i prosvjednica na Cvjetnom trgu u Zagrebu, koje su

zahtijevale siguran i legalan, dostupan i besplatan pobačaj (<http://www.nacional.hr/prosvjed-za-dostupan-pobacaj-nismo-inkubatorice-nacije/>).



06.10.2017. članice Centra ROSA su organizirale u protestu solidarnosti sa ženama Poljske. Više od stotinu prosvjednica i prosvjednika okupilo se u središtu Zagreba u akciji solidarnosti s Poljakinjama kojima je prijetila potpuna zakonska zabrana pobačaja. Deseci tisuća Poljaka bili su ulicama Varšave, Gdanska, Wroclawa i drugih gradova, prosvjedujući protiv gušenja reproduktivnih prava žena u toj zemlji. Povod prosvjedima je činjenica da je tada u parlamentarnoj proceduri bio je zakon kojim se uvodi potpuna kriminalizacija pobačaja, pa se on neće smjeti provesti čak ni ako za to postoje medicinski razlozi ili ako je žena žrtva silovanja. »Dan prije u Poljskoj je održan jednodnevni štrajk diljem zemlje, nazvan »crni ponедјелjak«, po povijesnom štrajku Islandanki iz 1975. godine. Brojne su tvrtke u Poljskoj bile zatvorene, a štrajkašice koje su morale doći na radna mjesta bile su odjevene u crno, kako bi jasno pokazale da sudjeluju u borbi protiv kriminalizacije pobačaja. Povorke žena i muškaraca odjevenih u crno, s crnim zastavama u rukama, defilirale su gradovima ove većinske katoličke zemlje. Prosvjedi potpore i solidarnosti, osim u Zagrebu, održani su i u drugim europskim gradovima. Više od 200 ljudi prosvjedovalo je i pred sjedištem Evropske komisije u Bruxellesu.



Predstavnica Centra ROSA sudjelovala je 17.09.2017. na Paradi ponosa u Beogradu održanom pod sloganom "Za promjenu".

Uz navedeno sudjelovale smo na sastancima s predstavnicima/cama relevantnih međunarodnih tijela koje smo izvjestile o stanju ženskih ljudskih prava u Hrvatskoj kao o problemima s kojima se susrećemo.

<https://www.libela.org/vijesti/9129-zaustave-postupanja-kojima-se-zrtve-teskih-ratnih-zlocina-viktimiziraju-i-u-doba/>

<http://www.forum.tm/vijesti/tolle-zene-u-hrvatskoj-nece-dopustiti-konzervativcima-da-nas-vrate-u-srednji-vijek-6117>

<https://libela.org/vijesti/8977-femicid-i-istanbulska-konvencija-ratifikacija-implementacija-edukacija/>

<http://www.cesi.hr/hr/novosti/1832-zene-hrvatske-za-ratifikaciju-istanbulske-konvencije-do-kraja-2017-godine/>

<http://www.dnevno.hr/vijesti/hrvatska/feministicke-udruge-prihvatile-hasku-presudu-suocite-se-s-cinjenicama-i-konacno-prestanite-negirati-zlocine-1100935/>

<http://net.hr/danas/hrvatska/zenska-mreza-o-haskoj-presudi-hrvatska-treba-prihvati-odluku-i-konacno-prestati-s-negiranjem-zlocina/>

#### **4. OSNAŽIVANJE FEMINISTIČKOG POKRETA I CIVILNOG DRUŠTVA**

Osnovni cilj programa je povećanje utjecaja civilnog društva i feminističkog pokreta na društvene promjene.

Tijekom 2017. godine usmjerile smo se na ostvarivanje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

1. Unaprijeđenje uloge civilnog društva u demokratskim procesima nacionalno, regionalno i međunarodno.
2. Unaprijeđenje učešća ženskih organizacija u društvenim promjenama i unaprijeđenju demokratskih institucija društva.
3. Povećanje utjecaja ženskih organizacija i mreža na donositelje odluka nacionalno, regionalno i međunarodno.

##### **1. Ženska mreža Hrvatske**

Naša predstavnica je jedna od koordinatorica Ženske Mreže Hrvatske. Tijekom 2017. suorganizirale smo sljedeće aktivnosti Ženske mreže Hrvatske:

08.03.2017. na Međunarodni dan žena, u suradnji sa sindikatima, Centra ROSA je kao članica Ženske mreže Hrvatske sudjelovao u organizaciji i provedbi protestne akcije "ŽENE PROTIV BIJEDE" (<https://www.24sata.hr/news/zene-protiv-bijede-prosvjed-aktivistica-u-povodu-dana-zena-514759>). Tom prilikom mjerodavnim ministarstvima: Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Ministarstvu rada i mirovinskog sustava aktiviskinje su predale zahtjeve za poboljšanjem ženskih ljudskih prava.



Od 06.-07.05. 2017. u suradnji s Mediteranskim ženskim fondom, Ženskom mrežom Hrvatske i Centrom za ženske studije, Zagreb, organizirale smo IV strateško promišljanje ženskih organizacija iz Hrvatske u Zagrebu. Ovaj feministički skup koji je okupio više od 30 sudionica iz različitih gradova Hrvatske imao je za cilj stvoriti radni prostor namijenjen nastavku rada na temelju održanih sastanaka o feminističkom stateškom promišljanju u studenom 2013. i 2014. godine te u travnju 2016. godine. Sastanak je omogućio vrijeme isključivo predviđeno za međusobne razmjene analiza stanja u zemlji, zajedničko promišljanja, analiziranja prednosti i nedostataka ženskog pokreta, te mapiranje vlastitih potreba i strategije nužnih za implementaciju. Sastanak je kao i prethodna tri sastanka rezultirao dogovorima o konkretnim zajedničkim akcijama, od kojih je prva organizirana već 21. svibnja 2017. kao reakcija na tzv. „Hoda za život“.



02-04.12.2017. sudjelovale smo u organizaciji godišnje skupštine Ženske mreže Hrvatske, kojoj je prisustvovalo 20 organizacija članica iz Poreča, Pakraca, Malog Lošinja, Splita, Zageba, Korenice, Koprivnice, a na kojoj su prihvaćeni izvještaji o radu te planirane sljedeće aktivnosti Mreže.



02.12.2017. u sklopu održavanja skupštine Ženske mreže Hrvatske suorganizirale smo tribinu pod nazivom Svoga tijela gospodarica – strategija ženskog otpora koja se održala u knjižnici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu.



### **Žene u crnom**

Sudjelovale smo na dva sastanka mreže Žena u crnom:

10.- 12.02.2017., sastanak i edukacija u okviru mreže Žena u crnom, održan je u Vrnjačkoj Banji, hotelu Vila Lazar, na kojem su se raspravljale teme: novi Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada: uvođenje reda ili još jedan namet na već osiromašene građane?, Savjet za populacijsku politiku ili novi pokušaj zadiranja u ustavom garantirana prava žena na izbor?, Položaj žena sa intelektualnim teškoćama u ustanovama socijalne zaštite; Moja patnja nije na prodaju: dileme u vezi sa podrškom ugroženim/deprivilegiranim grupama/zajednicama na osnovu socio/klasne, rasno/etničke pripadnosti, ideološkom i/ili seksualnom opredjeljenju: solidarnost ili milosrđe? paternalizam ili osnaživanje? ispunjavanje projektnih obaveza ili feministička etika brige i odgovornosti? Feministički čitalački kružok: O usidjelicama u djelu Sheila Jeffreys: Pokret za oslobođenje žena, nastanaku nezavisne ženske kulture, koja se još naziva i Prvim valom feminizma (1830-1930), te optužbama koje su upućivane politički angažiranim ženama (usidjelice, lezbijke); Vrtoglavi uspon ultradesničarskih snaga, na globalnom, regionalnom i lokalnom nivou. Da li je moguć drugačiji svijet? Panel diskusija o raznim aspektima krize: populizam i socijalna demagogija koje podstiču rasizam i ksenofobiju; dalje urušavanje socio-ekonomskih prava u kontekstu neoliberalnog kapitalizma; rialitizacija politike; politička korektnost; identitetske politike nauštrb socijalnih prava;

fundamentalističke politike u sferi obrazovanja, reproduktivnih i seksualnih prava... Odgovori društvenih pokreta, akademske zajednice..., Antimilitarizam je moj izbor!: Zajedničko promišljanje o raznim vidovima militarizacije (permanentna proizvodnja straha, vojni intervencionizm, rast vojnih troškova...)

Od 14.-16.09.2017. sastanak i edukaciju u okviru mreže Žena u crnom održao se u Vrnjačkoj Banji, te su na njemu sudjelovale aktivistkinje iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Srbije, Slovenije, Španjolske, Njemačke i Danske. Educirale smo se o razvoju pokreta u navedenim zemljama, a posebna predavanja održale su novinarka i aktivistkinja iz Španjolske Charo Noueira iz Madrija, aktivistkinja Staša Zajović, filmski autor Branislav Princip, prof. Aleksandar Puhek, socio-kulturna antropologinja sa Sveučilišta u Grazu Maria Martinović, aktivist i urednik Feminističke čitanke Miloš Urošević, umjetnik iz Beograda Zoran Naskovski, Jelka Zorn iz Ženske grupe za uključivanje migrantkinja u zajednicu iz Ljubljane, te Jelena Hrnjak koja je prezentirala najnovije istraživanje o ženama izbjeglicama na 'Balkanskoj ruti' organizacije Atina iz Beograda.

Sudjelovale smo na Feminističkom diskusiskom kružoku - Jaz između normativnog i faktičkog, međunarodni i EU standardi - slučaj Srbije i Hrvatske, koji se održao u organizaciji Žena u crnom, u Radmilovcu, pokraj Beograda od 08.-10.12.2017. Uz raspravu o nezavisnom monitoringu za primjenu Rezolucije 1325 "Žene, mir, sigurnost", raspravljale smo o represiji nad braniteljicama i braniteljima ljudskih prava, od autokracije do totalitarizma, medijskom mraku, cenzuri i autocenzuri na ovim prostorima – postoje li alternative, od aktivističkog do stranačkog angažmana, a naša predstavnica je govorila na panelu Kuda ide feminizam danas? O problemima, izazovima feminističkog pokreta danas.

Na Međunarodni dan ljudskih prava, 10.12.2017. u suradnji s Mrežom Žena u crnom iz Srbije, Ženskom mrežom Hrvatske, organizacije Anima iz Kotora i Bona Fide iz Pljevlja iz Crne Gore, sudjelovale smo u antiklerikalnom feminističkom protestu: STOP mržnji prema ženama - Stop fundamentalističkim, klerofašističkim napadima na žene!





## **2. Mreža PETRA - Mreža ženskih nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama**

Mreža PETRA osnovana je na inicijativu Centra ROSA 2002. godine. Okuplja 14 organizacija iz Zagreba, Slavonskog Broda, Vukovara, Poreča, Splita, Pakraca i Korenice. Od 2009. godine Centar ROSA je koordinirajuća organizacija što znači da zastupa Mrežu u Operativnom timu i Nacionalnom odboru za suzbijanje trgovanja ljudima. Dvije članice Centra ROSA su i Mobilnog tima. Centar ROSA je u toku 2017. godine predstavljao Mrežu PETRA i u radnim skupinama za izradu dvaju protokola i Nacionalnog akcijskog plana za suzbijanje trgovanja ljudima, te pratio provedbu nacionalnog mehanizma za suzbijanje ovog problema. Centar ROSA je informirao članice o navedenim aktivnostima. Sudjelovale smo i na stručnom skupu povodom Evropskog dana za borbu protiv trgovanja ljudima 18.10.2017. koji se održao u Kući Evrope u Zagrebu.

## **3. Koordinacija ženskih grupa - SEKA**

Koordinacija ženskih grupa – SEKA osnovana je 1997. godine kao zajednički projekt Centra za žene žrtve rata – ROSA, Autonomne ženske kuće Zagreb, Centra za ženske studije, Ženske grupe Split i SEKE Hamburg. Glavna aktvnost Koordinacije je Kuća SEKA u Splitskoj na otoku Braču. U toku 2017. godine Centar ROSA koordinirao je aktivnosti: u ovom razdoblju održano je 9 grupa u svrhu seminara, strateškog planiranja, kreativnih radionica, izgradnje kapaciteta i osnaživanja, sastanaka i terapijskog odmora žena koje su preživjele nasilje te aktivistkinja iz ženskih organizacija. Ukupno je sudjelovalo je 110 žena koje su preživjele različite oblike nasilja (ratno nasilje, obiteljsko nasilje) i predstavnica ženskih organizacija iz 14 država, najviše iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije ali također i aktivistkinje iz Mađarske, Belgije, Francuske, Švicarske, Ujedinjenog Kraljevstva, SAD-a i Izraela. Organizacije koje su sudjelovale u radu Kuće SEKA bile su Autonomna ženska kuća Zagreb, Autonomni ženski centar Beograd, Alternativni centar za djevojke, Kruševac, Domine Split, Kontra Zagreb, Ženska grupa Split, Žene u crnom iz Beograda, Impuls iz Tutina, Bona Fide iz Pljevlja, Mreža žene protiv nasilja iz Beograda, Peščanik iz Kruševca, Udruženje Romkinja–Ženski prostor iz Niša, Udruženje Žena Srebrenice iz Tuzle, ActWomen iz Beograda, Ženska mirovna grupa Pančevo, više od 30 ženskih grupa i 6 ženskih mreža (PETRA Mreža za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama, Žene u crnom, Mreža Žene protiv nasilja, Ženska mreža Hrvatske, Mreža žena Rasinskog okruga, Ženski sude). Grupe su se sastojale od 8-15 žena i djece. Grupe su boravile u prosjeku 10 dana.

Teme na kojima se radilo: kolektivna integrirana sigurnost, prevencija stresa i sekundarne viktimizacije za žrtve nasilja i aktivistkinje ženskih organizacija, umrežavanje u svrhu promjena, trgovanje ženama, rodno utemeljeno nasilje protiv žena, osnaživanje servisa za žene koje su preživjele rodno utemeljeno nasilje, backlash i izazovi za feministički pokret, feministički mirovni i pacifistički aktivizam. Aktivistkinje iz različitih zemalja razmijenile su informacije o situaciji feminističkog i mirovnog, LGBT i sekularističkog pokreta u njihovim državama, raspravljale vizije i

kreirale planove za suradnju i zajednički rad u budućnosti. Aktivistkinje su doprinijele svojim volonterskim radom u Kući SEKA.



#### 4. Djelovanje u drugim mrežama i koalicijama

##### Sudjelovanje u mreži Evropski ženski lobi / *European Women's Lobby (EWL)*:

Kao članice Ženske mreže Hrvatske koja je punopravna članica Evropskog ženskog lobija/*European Women's Lobby (EWL)*, podržavale smo zajedničke akcije i pozive za podršku članicama u drugim državama. EWL ne najveća ženska mreža koja ima članice u svih 28 zemalja članica EU kao i u tri zemlje kandidatkinje, te 20 evropskih organizacija, representira više od 2.000 ženskih organizacija. Predstavnice Centra ROSA nakon desetogodišnjeg sudjelovanja u Evropskom opservatoriju, i četverogodišnjeg sudjelovanja u Upravnom odboru (kao zamjenica i kako članica) u 2017. su bile aktivne u EWL Task Force on Central East European, Baltic and Balkan States & Turkey (CEBBSS) / Radna skupina o situaciji u državama Centralne Evrope, Baltika i Balkana te Turskoj. Ova je radna skupina osnovana 20.01.2015. godine, na desetu godišnjicu primanja u članstvo EU država iz Centralne Evrope, država Balkana i Baltika; obzirom na ozbiljnu zabrinutost koliko je članstvo u EU stvarno doprinijelo poboljšanju rodne ravnopravnosti u ovim državama. U toku 2017. godine sudjelovale smo u radu Task Force-a putem Webinar sastanaka i u izradi izvještaja *The state of women's rights in Central Europe, the Balkans and the Baltic States - Time for Women's Rights, Time for a United Feminist Europe!* /Vrijeme je za ženska prava - Vrijeme za ujedinjenu feminističku Evropu!, koji je uredila Laura Sullivan.

Pitanje rodne ravnopravnosti i stanja ženskih ljudskih prava u država Centralne Evrope, Balkana i Baltika suočava se s brojnim problemima. Svojim proširenjem Evropska unija izgrađena na principima podrške glasovima žena, suočava se s brojnim preprekama. Rješenja postoje i ovaj dokument artikulira rješenja koja su utemeljena na snažnom kolektivnom znanju žena iz ove regije.

<https://www.womenlobby.org/EWL-members-establish-Central-and-Eastern-Task-Force?lang=en>

### **Mreža WAVE – Women Against Violence Europe/Žene Evrope protiv nasilja**

U Mreži WAVE sudjelujemo od 1998. godine, a u toku 2017. sudjelovale smo na godišnjoj skupštini i XIX godišnjoj konferenciji mreže WAVE, u Budimpeštu, Mađarska, pod nazivom "Od backlash-a do efikasnog odgovora: Pokrenimo se zajedno za zaštitu žena i djevojčica od svih oblika nasilja", koje su se održale u Budimpešti, od 30.10. – 01.11.2017. u organizaciji mreže WAVE i organizacije NaNe iz Budimpešte, u European Youth Centre Budapest. U listopadu 2017. naša je predstavnica postala i članicom Radne grupe WAVE-a koja se bavi problemom seksualnog nasilja, u sklopu koje je sudjelovala u izradi Izvještaja o osnovnim informacijama o servisima za pomoć žrtvama seksualnog nasilja, a koje se provodilo među članicama WAVE Mreže koja obuhvaća sve evropske države.

<https://www.wave-network.org/>

### **EU Platforma civilnog društva za borbu protiv trgovanja ljudima**

Centar ROSA članica je Platforme od njezinog osnutka 31.05.2013. godine. U 2017. godini predstavnica Centra ROSA sudjelovala je na devetom i desetom stručnom skupu EU Platforme civilnog društva za borbu protiv trgovanja ljudima, koji su se održali u Briselu: prvi u Management Europe Centre od 30.-31.05.2017. a drugi u Radisson hotelu od 05.-06.12.2017. Sastanke Platforme organizira ured EU koordinatorice za suzbijanje trgovanja ljudima Myrie Vassiliadou. Na prvom su uvodna izlaganja dali predstavnici predstavnik DG HOME i DG DEVCO, a predstavnik Evropske komisije održao prezentaciju o mogućnostima financiranja iz EU fondova. U fokusu radnih grupa bile su teme: Fokusirane aktivnosti protiv nasilja prema ženama, Pristup asistenciji, podršci i zaštiti, Pristup pravnim ljkovima, kompenzaciji i sprečavanje nakažnjivosti.

Na drugom sastanku 2017. uvodne govore dali su povjerenik Evropske komisije za migracije, unutarnje poslove i građanstvo Dimitris Avramopoulos, estonski ministar pravosuđa Urmas Reinsalu, putem video snimka, te EU koordinatorica za suzbijanje trgovanja ljudima Myrie Vassiliadou. Na panelu govorile četiri zastupnice Evropskog parlamenta, uključujući Malin Björk i Annu Hedh. Teme radnih grupa: Razbiti lanac trgovanja: Onemogućiti biznis model trgovanja ljudima, Žrtve trgovanja kao nositeljice prava: osigurati bolji pristup i ostvarivanje njihovih prava, Prevencija trgovanja ljudima na način da se povežu zajedno svi relevantni akteri te podigne znanje i svijest o problemu.

U okviru Platforme djeluje i EU Civil Society e-Platforma koja je mjesto za diskusiju, dijeljenje informacija, razmjenu dobrih praksi i povezivanje organizacija koje osiguravaju servise pomoći i podrške žrtvama, s ciljem osiguranja održivog i redovnog dijaloga među organizacijama civilnog društva koje rade na problemu trgovanja ljudima.

[https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/commission-launches-eu-civil-society-platform-against-trafficking-human-beings\\_en](https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/commission-launches-eu-civil-society-platform-against-trafficking-human-beings_en)

### **Brussels Call**

Osnovana 04.12.2012. od strane Europskog ženskog lobija zajedno s organizacijama Fondation Scelles i Mouvement du Nid, iz Francuske, na konferenciji u Evropskom parlamentu, s ciljem procjene

učinka 10 godina politika koje se tiču prostitucije u Švedskoj i Nizozemskoj. Tom prilikom oko 200 nevladinih organizacija za ženska prava, iz 25 država članica kao i drugih država, osnovalo je Briselski poziv / Brussels' Call "Zajedno za Evropu slobodnu od prostitucije". Brussels Call smatra da je prostitucija oblik nasilja, prepreka ravnopravnosti, kršenje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, te postavlja šest ključnih preporuka državama članicama EU: suzbijanje represivnih mjera protiv prostitutiranih osoba; kriminalizacija svih oblika potražnje; razvoj stvarnih alternativa i izlaznih programa za osobe u prostituciji; zabrana kupnje seksualnog čina; provedba politika prevencije, obrazovanja, promicanja jednakosti i pozitivne seksualnosti; razvoj preventivnih politika u zemljama porijekla prostituiranih osoba.

Naše su predstavnice sudjelovale na sastancima ove abolicionističke koalicije, koji se održavaju dva puta godišnje, a također putem mailing liste razmjenjujemo informacije o radu naših organizacija. Godine 2017. sudjelovale smo na sastanku koji se održao u Campus Odisee, u Briselu. Na sastanku je sudjelovalo 11 predstavnica organizacija iz Francuske, Švedske, Irske, Belgije, Engleske, Hrvatske i Njemačke a tema je bila izvještaj o situaciji regulacije prostitucije u našim državama, te plan rada koalicije obzirom da je dosadašnja koordinatorica Pierrette Pape prestala raditi u Evropskom ženskom lobiju koji je do sada organizirao rad koalicije. Sastanak je sazvala i vodila predstavnica organizacije Equality Now Samantha Ferrell-Schweppenstedde. Dogovoren je da se dvije vodeće organizacije dogovore o budućoj koordinaciji.

<https://www.womenlobby.org/-the-brussels-call-together-for-a-?lang=en>

##### **5. Podizanje kapaciteta i edukacije članica Centra ROSA i drugih organizacija, institucije i javnost, edukacije za ženske organizacije; edukacija i podizanje kapaciteta**

06.-07.02.2017. u sklopu projekta "PRVE – izgradnja kapaciteta za prve točke kontakta za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja" održan je trening za trenerice u Bugarskoj u gradu Ruse.



Od 30.-31.03.2017. suorganizirale smo u Dublinu stručni skup "Korištenje Evropskih i međunarodnih mehanizama" u suradnji s organizacijama AIRE Centre iz Londona i University Colleague of Corke iz Irske na kojem je sudjelovala vanjska stručna suradnica Centra ROSA, (<http://www.airecentre.org/news.php/262/separated-children-in-judicial-proceedings-project-event>). Stručni skup organiziran je u okviru EU projekta "Djeca bez pratnje u sudskim postupcima". U navedenom projektu Centar za žene žrtve rata - ROSA je jedna od četiri partnerske organizacije. U okviru događaja koji se održao u prostorijama The President's Hall, Blackhall Place u Dublinu, naša odvjetnica održala je izlaganje o primjeru slučaja iz Hrvatske. Na događaju su izlagale istaknute

stručnjakinje i stručnjaci iz Irske, Velike Britanije te predstavnice Evropskog suda za ljudska prava i drugih nadležnih evropskih institucija.

U sklopu projekta "PRVE – izgradnja kapaciteta za prve točke kontakta za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja" održale smo dvije trodnevne radionice za prve točke kontakta za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja. Na dvije radionice (1. radionica 05., 12. i 19.04.2017.; 2. radionica 06., 13. i 20.04.2017.), sudjelovalo je 51 predstavnik/ca iz 26 organizacija i institucija koje čine mrežu prvih točaka kontakta.





U sklopu projekta "PRVE – izgradnja kapaciteta za prve točke kontakta za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja", u partnerstvu s nevladinim organizacijama iz Slovenije: ISA institutom, Društvom SOS telefonom za žene i djecu žrtve nasilja, Udruženjem socijalnih radnika/radnika Slovenije, B2 edukacijskim i informacijskim servisom, zatim organizacijom AIRE Centrom iz Velike Britanije i Udruženjem Centar Dinamika iz Ruse kreirana je e-učionica Psihosocijalna podrška za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja koja je dostupna zainteresiranoj javnosti na stranici <http://www.spletno-ucenje.com>. E-učionica sadrži tri modula: ABC o nasilju u obitelji i drugim oblicima rodno utemeljenog nasilja, Kako odgovoriti i ponuditi podršku žrtvi nasilja i Prava žrtava i različiti oblici pomoći i usluga podrške dostupni žrtvama nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja. Putem e-učionice educirano je 175 osoba, od kojih je svaka provela je 2-4 sata educirajući se ovim putem. E-učionica je, osim na hrvatskom, dostupna na engleskom, slovenskom i bugarskom jeziku, te je ukupno u četiri države više od 700 osoba prošlo ovaj oblik edukacije tokom 2017. godine. E-učionica je dostupna kontinuirano.

[e-učionice](#) [aktivnosti](#) [komunikacija](#) [izvješća](#) [mentorstvo](#) [uprav](#)

**PODRŠKA ZA ŽRTVE NASILJA U OBITELJI [E]**



**Psihosocijalna podrška  
za žrtve nasilja u obitelji i  
drugih oblika rodno utemeljenog  
nasilja**

Dobrodošli u e-učionici >[Psihosocijalna podrška žrtvama nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja](#)< gdje  
će dobiti teorijska i praktična znanja koja će vam pomoći ukoliko se susrenete s problemom rodno utemeljenog nasilja ili prilikom  
pružanja podrške žrtvama nasilja u obitelji i drugih oblika rodno utemeljenog nasilja.

Edukacija je kombinacija radionica i učenja putem interneta.

Popis obrazovnih aktivnosti prikazan je na dnu stranice.

Pozivamo vas da sudjelujete na forumu e-učionice gdje možete postavljati pitanja ili djeliti svoja iskustva s ostalim sudionicama  
/ima.

Želimo vam uspješno učenje i usvajanje novih znanja.

•	UVODNI UPITNIK	04.04.2017 - 31.08.2018	X	-
•	ABC O NASILJU U OBITELJI I RODNO UTEMELJENOG NASILJA	04.04.2017 - 31.08.2018	✓	-
•	KAKO ODGOVORITI I PONUDITI PODRŠKU ŽRTVI NASILJA	04.04.2017 - 31.08.2018	✓	-
•	PRAVA ŽRTAVA I RAZLIČITI OBLOCI POMOĆI	04.04.2017 - 31.08.2018	✓	-

Sigurno | https://www.spletne-ucenje.com/show.aspx?xid=WBT:X:PredstavitevSpletaja&spletaj\_id=1386&sourceType=1&sourceId=4580&activityId=3386

**E-UČIONICA**  
ABC O NASILIU U OBITELJI I DRUGIM OBICIMA RODNO UTEMELJENOG NASILJA

- ABC o nasilju**
- Savjeti za e-učenje
- + Nasilje u obitelji i drugi oblici rodno utemeljeno...
- + Oblici nasilja u obitelji i drugih oblika rodno ut...
- + Dinamika nasilja
- Zavrsni kviz
- + Zaključak

Potraži u e-gradivu



**ACTION AGAINST DOMESTIC AND GENDER BASED VIOLENCE.**  
We can help stop and prevent violence.  
Don't wait! [WWW.FIRSTACTION.EU](http://WWW.FIRSTACTION.EU)

ABC o nasilju u obitelji i drugim obicima rodno utemeljenog nasilja

Nasilje u obitelji i drugi oblici rodno utemeljenog nasilja obziljan su problem. Jedna od peti žene preživi nasilje u obitelji tijekom života. Većina žrtava nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja prevenirano su žene, a iz njih slijede djeca. Posljedice nasilja predstavljaju rizik za fizičko i psihičko zdravlje žrtava i kakvoču njihova privatnog i profesionalnog života.

**Sadržaj**

- Što su nasilje u obitelji i drugi oblici rodno utemeljenog nasilja?
- Oblici nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja
- Čimbenici rizika za nasilje u obitelji i druge oblike rodno utemeljenog nasilja
- Dinamika nasilja u obitelji
- Znakovi i posljedice nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja

Sve priče koje se navode u modulima temelje se na stvarnim iskustvima odraslih osoba i djece. Osobni podaci izmjenjeni su radi zaštite njihove privatnosti.

**Autorsko pravo i izjava o upotrebi finansijskih sredstava EU-a**

Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku potporu Programa o pravima, jednakosti i građanstvu Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključivo je odgovornost Projekta FIRST – Izgradnja kapaciteta prve kontakt-točaka za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja i ne može se ni na koji način smatrati kao odražava stavove Europske komisije.

e-učionice e-gradiva zajednica admin

**E-UČIONICA**  
KAKO ODGOVORITI I PONUDITI PODRSKU ŽRTVI NASILJA

- Početna stranica**
- + IDENTIFICIRAJ
- + PITAJ I ODGOVORI
- + DJELUJ
- Zavrsni kviz
- + Zaključak

Potraži u e-gradivu

**Kako odgovoriti i ponuditi podršku žrtvi nasilja**

IDENTIFICIRAJ → PITAJ & ODGOVORI → DJELUJ

**Sadržaj**

- Identificiranje nasilja – (**IDENTIFICIRAJ**)
  - Potrebe žrtve (**IDENTIFICIRAJ**)
  - Odgovor žrtvi nasilja (**PITAJ I ODGOVORI**)
  - Prijava nasilja (**DJELUJ**)
  - Kviz

Sve priče prikazane u modulima temelje se na stvarnim iskustvima odraslih osoba i djece. Osobni podaci izmjenjeni su radi zaštite njihove privatnosti.

**Autorsko pravo i izjava o upotrebi finansijskih sredstava EU-a**

Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku potporu Programa o pravima, jednakosti i građanstvu Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključivo je odgovornost Projekta FIRST – Izgradnja kapaciteta za prve kontakt-točake za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja (Project FIRST – Capacity Building for First Points of Contact for Victims of Domestic and Gender-based Violence) te se ni na koji način ne mogu smatrati kao gledišta Europske komisije.

e-učionice e-gradiva zajednica admin

**E-UČIONICA**  
PRAVA ŽRTAVA I RAZLIČITI OBICI POMOći

- Prava žrtava**
- + Različiti oblici pomoći i usluga podrške
- Imenik ustanova i organizacija
- Knjiznica
- Kviz
- Reference

Potraži u e-gradivu

**Prava žrtava i različiti oblici pomoći**

**Prava žrtava i različiti oblici pomoći i usluga podrške dostupni žrtvama nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja.**

U ovom modulu predstavljamo temeljna **prava žrtava nasilja** u obitelji i drugim oblicima rodno utemeljenog nasilja, **mjere za zaustavljanje nasilja i zaštitu žrtava od daljnjega nasilja** i **različite oblike pomoći i usluga** koji su dostupni žrtvama nasilja i njihovim obiteljima. Na kraju modula nalaze se **aktualni kontaktne podatci** o različitim uslugama podrške dostupnim žrtvama nasilja i popis ključnih relevantnih pravnih akata i dokumenata.




**Kazalo**

- Prava žrtava nasilja
- Različiti oblici pomoći i usluga podrške
- Imenik ustanova i organizacija
- Knjiznica
- Kviz
- Reference

**Autorsko pravo i izjava o upotrebi finansijskih sredstava EU-a**

Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku potporu Programa o pravima, jednakosti i građanstvu Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključivo je odgovornost Projekta FIRST – Izgradnja kapaciteta za prve kontakt-točake za žrtve nasilja u obitelji i drugih oblicima rodno utemeljenog nasilja (Project FIRST – Capacity Building for First Points of Contact for Victims of Domestic and Gender-based Violence) te se ni na koji način ne mogu smatrati kao gledišta Europske komisije.

25.-28.05.2017. i 21.06.-01.07.2017. predstavnice Centra ROSA sudjelovale su na seminaru "Kolektivna integrirana sigurnost" koji se održao u Kući SEKA, Splitska, otok Brač, u organizaciji Koordinacije ženskih grupa SEKA. Seminar je organiziran za predstavnice ženskih nevladinih organizacija iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.

Od 22.-23.06.2017. suorganizirale smo međunarodnu konferenciju u Londonu na temu „Premještanje i otmica djece – razmjena znanja i dobre prakse – osiguranje prioriteta najboljeg interesa djeteta“ u partnerstvu s AIRE Centrom iz Londona, Child Circle iz Brisela te University Colleague Cork iz Irske u okviru projekta „Djeca bez pratnje u sudskim postupcima“.

(<http://www.airecentre.org/news.php/279/report-on-separated-children-in-judicial-proceedings-project-event-london-june-2017>).

Naša je članica sudjelovala na prvom sastanku savjetnica Mediteranskog ženskog fonda, održanom u Parizu, 05.-08.07.2017., na kojem su razmjenjena iskustava aktivistkinja iz šesnaest država Mediteranske regije, te održano strateško planiranje. U okviru susreta održana je i javna tribina na kojoj je predstavljen rad okupljenih aktivistkinja.



11.10.2017. studijska posjeta udružene žene i Žene to mogu iz Banja Luke.



19.10.2017. članica Centra ROSA je sudjelovala na ekspertnom seminaru u svrhu izgradnje kapaciteta za profesionalce i profesionalke uključene u sudske procedure vezane uz djecu bez pratnje žrtve trgovanja ljudima i tražitelje/tražiteljice azila pod nazivom "Pristup pravdi za djecu bez pratnje migrante/migrantice, tražitelje/tražiteljice azila i žrtve trgovanja ljudima". Seminar su organizirale

predstavnice Aire Centre iz Londona i Child Circle iz Brisela, Nuala Mole i Rebecca O'Donnell, a održan je u prostorijama Committee of the Regions/Evropskom odboru regija, Rue Belliard, Brisel. Na seminaru je govorilo devetnaest istaknutih stručnjakinja i stručnjaka uključivši Ledi Bianku, suca Evropskog suda za ljudska prava, Luc van den Brande, Odbor regija, Nuala Mole, osnivačica AIRE Centra, Philippe Lortie, prvi sekretar Hague Conference on private International Law, Benoit Van Kiersbilck, direktor Defence for Children International, i dr.

Od 29.11. do 01.12.2017. suorganizirale smo trodnevnu međunarodnu konferenciju „Nasilje u obitelji i rodno utemeljeno nasilje Poduzmimo korake za život bez nasilja“ u partnerstvu s ISA Institutom, SOS telefon za žene i djecu i Asocijacijom socijalnih radnika iz Slovenije, AIRE Centrom iz Velike Britanije i Centrom Dinamika iz Bugarske u sklopu EU projekta PRVE – Izgradnja kapaciteta za prve točke kontakta za žrtve obiteljskog i rodno utemeljenog nasilja (<http://www.mspm.hr/odrzana-medjunarodna-konferencija-nasilje-u-obitelji-i-rodno-utemeljeno-nasilje/7826>). Konfrenecija, održana u Zagrebu, u Hotelu Dubrovnik, izazvala je veliki interes stručne javnosti te je na samoj konferenciji sudjelovalo ukupno 146 osoba iz Hrvatske, Slovenije, Bugarske, Velike Britanije i Bosne i Hercegovine. Preko 30 stručnjaka i stručnjakinja iz područja suzbijanja raličitih oblika rodno utemeljenog nasilja imalo je izlaganja na konferenciji. Pozdravne govore na konferenciji održale su izaslanica Predsjednika Vlade Republike Hrvatske i Državna tajnica u Ministarstvu demografije, obitelji, socijalne politike i mladih Margareta Mađerić i v.d. ranateljica Ureda za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske Helena Štimac Radin. Veliki interes je izazvalo izlaganje Posebne izvjestiteljice Ujedinjenih naroda o nasilju nad ženama, njegovim uzrocima i posljedicama Dubravke Šimonović koja je govorila o važnosti ratifikacije Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

U okviru međunarodne konferencije održano je 5 radionica: 1. Kreiranje rješenja u zajednici za učinkovitu psihosocijalnu podršku žrtvama nasilja strarije životne dobi koju je vodila Ružica Petrović iz Centra za socijalnu skrb Maribor; 2. Primarna prevencija nasilja i zlostavljanje prema djeci - što je učinkovito i zbog čega je prevencija toliko važna – koju su vodile Marina Trbus iz Udruge roditelja Korak po korak i Mateja Štirn iz ISA instituta; 3. Rodno utemeljeno nasilje, obiteljsko nasilje i azil: studije slučajeva iz prakse koju je vodila Markella Papadouli iz AIRE Centra; 4. Seksualno nasilje u ratu i status preživjelih koju je vodila Marijana Senjak iz Centra za žene žrtve rata – ROSA; 5. Primjena Istanbulske konvencije u praksi koju je vodila odvjetnica Sanja Bezbradica Jelavić.





Od 06.-08.12.2017. suorganizirale smo trodnevnu radionicu za unaprjeđenje kapaciteta OCD-a i institucija za učinkovit menadžment volontera i volonterki u okviru projekta Unaprjeđenje kapaciteta ženskih organizacija za učinkovit menadžment volontera/ki. Trening je održan u Klubu Mama, a sudioice su bile iz Zagreba, Rijeke, Korenice, Pakrac i Daruvara.



## ORGANIZACIJSKA STRUKTURA I ČLANICE

U 2017. u Centru za žene žrtve rata - ROSA radile su Nela Pamuković, Adriana Bego i Stela Šimić a stručne suradnice bile su: Đurđica Kolarec, Sanja Bezbradica Jelavić, Anja Tolić, Tea Dabić, Ivan Jelavić, Marijana Senjak, Suzana Kulović, Nataša Lalić, Mubera Maslić Ždralović. U našem radu sudjelovalo je 16 volonterki i volontera.

Izvanredna skupština Centra ROSA održana je u 29.12.2017. povodom zakonske obaveze donošenja Finansijskog plana prema Pravilniku o sustavu finansijskog upravljanja i kontrole te izradi i izvršavanju finansijskih planova neprofitnih organizacija u skladu sa čl. 4. st. 9 i čl. 5 st. 6, Zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN br. 121/2014).

Ostali organi upravljanja Centra ROSA bili su Vijeće, Nadzorni odbor i Koordinatorica.

Obavljeno je i operativno planiranje rada za 2018. godinu a operativni plan usvojilo je Vijeće Centra ROSA u 25.10.2017.

U upravljanju organizacijom vodile smo se načelima dobrog upravljanja koristeći sustav kvalitete SOKNO.

Članice Centra ROSA i volonterke su sudjelovale u radu mreža čije smo članice, akcijama u organizaciji Centra ROSA i suradničkih organizacija i mreža, te su se redovno obrazovale u svrhu usavršavanja svog rada.

## **FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ za 2017.**

<b>PRIHODI</b>	<b>827.188 kn</b>
Evropska unija	385.983 kn
Državni proračun	20.483 kn
Jedinice lokalne samouprave	89.000 kn
Međunarodne organizacije	44.873 kn
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	286.025 kn
Donacije građanki i građana	100 kn

  

<b>RASHODI</b>	<b>808.400 kn</b>
Rashodi za zaposlene	463.500 kn
Materijalni rashodi	294.027 kn
Donacije partnerskim organizacijama na projektima	337.847 kn
Rashodi amortizacije	5.920 kn
Finansijski rashodi	19.991 kn

Ukupni prihodi u 2017. godini iznosili su 827.188 kn. Sredstva prenesena iz prethodnog razdoblja iznosila su 139.570 kn. Ukupni rashodi u 2017. godini iznosili su 808.400 kn. Sredstva raspoloživa u sljedećoj godini iznose 158.357 kn. Bilanca na dan 31.12.2017. iznosi je 1.905.388 kn.

Kompletan finansijski izvještaj dostupan je na internetskoj stranici Ministarstva financija Republike Hrvatske u Registru neprofitnih organizacija (<https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Pretraga.aspx>).

### **Projekti i izvori financiranja Centra ROSA u 2017. godini:**

*Djeca bez pratnje u sudskim postupcima, Evropska unija JUST/2014/RCHI/AG/PROF/7047*

*PRVE - izgradnja kapaciteta za prve točke kontakta za žrtve nasilja u obitelji i druge oblike rodno utemeljenog nasilja, Evropska unija JUST/2014/RDAP/AG/VICT/7450*

*Institucionalna podrška,Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva*

Institucionalna podrška, Heart and Hand Fund

Institucionalna podrška, Mediterranean Women's Fund

*Unaprjeđenje kapaciteta ženskih organizacija za učinkovit menadžment volontera, Europski socijalni fond/Ured za udruge/Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva*

*Psihosocijalna pomoć i podrška azilantkinjama – žrvama nasilja i štetnih tradicijskih praksi, Hrvatska elektroprivreda*

*Međunarodna konferencija "Nasilje u obitelji i drugi oblici rodno utemeljenog nasilja: Napravite korak prema životu bez nasilja", Grad Zagreb, Jednokratna finansijska potpora udrugama iz sredstava Proračuna Grada Zagreba za 2017*

*Informiranjem do ostvarenja prava za žene koje su preživjele silovanje u ratu, Grad Zagreb, Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga iz područja promicanja ljudskih prava iz sredstava Proračuna Grada Zagreba za 2017.*

*Psihosocijalna pomoć i podrška azilantkinjama – žrvama nasilja i štetnih tradicijskih praksi, Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo*

*Radionica grupe pomoći i podrške za žrtve ratnog nasilja, Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje*

*Program podrške ženama koje su preživjele rodno utemeljeno nasilje - trgovanje ženama, silovanje, silovanje u ratu, prostituciju Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom*

*Program podrške ženama koje su preživjele rodno utemeljeno nasilje: ljudima i prostituciju ratno silovanje, silovanje, trgovanje ljudima i prostituciju, Zagrebačka županija*